Lietas Nr. C33358412
Lietas arhīva Nr. C-0433-14/7

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014.gada 4.aprīlī

Rīgas rajona tiesa

tiesnese I.Bāliņa

ar sekretāri A.Soka,

atklātā tiesas sēdē 2014.gada 4.aprīlī izskatīja civillietu akciju sabiedrības „Ceļu pārvalde" prasībā pret SIA "Parakalo" par parāda piedziņu.

konstatēja:

2012.gada 22.martā akciju sabiedrība "Ceļu pārvalde" (turpmāk- prasītājs), cēlusi tiesā prasību pret SIA "Parakalo" (turpmāk- atbildētājs) par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2011.gada 5.jūlijā starp prasītāju kā izpildītāju un atbildētāju kā pasūtītāju tika noslēgts Uzņēmuma līgums Nr.1.11.1/11-00328, saskaņā ar kuru atbildētājs uzdeva, bet prasītājs apņēmās veikt asfaltbetona seguma atjaunošanu /adrese/.

Saskaņā ar Uzņēmuma līgumu, kā arī pamatojoties uz pušu parakstīto aktu Nr.89 par izpildītajiem darbiem, prasītājs piestādīja apmaksai atbildētājam 2011.gada 15.jūlija rēķinu Nr.032/07 ar kopējo summu apmaksai Ls 13 751, kurš uz prasības pieteikuma parakstīšanas dienu apmaksāts tikai daļēji Ls 10 999 apmērā, līdz ar ko neapmaksātā daļa sastāda Ls 2752.

Par noteiktā maksājuma termiņa neievērošanu atbildētājs apņēmās maksāt prasītājam līgumsodu 0,5% apmērā no nesamaksātās summas par katru nokavējuma dienu (Uzņēmuma līguma 5.1.punkts).

2012.gada 1.martā prasītājs nosūtīja atbildētājam pretenziju par uzņēmuma līguma saistību izpildi jeb parāda summas Ls 2752, apmaksu.

Atbildētājs joprojām savas saistības neizpildīja.

Līdz ar to prasītājs ir tiesīgs, saskaņā ar Uzņēmuma līguma noteikumiem, aprēķināt paredzēto līgumsodu un prasīt atbildētāja visu uzņemto saistību izpildi. Līgumsoda summa sastāda Ls 3137,28 par laika periodu līdz 2012.gada 15.martam.

Ievērojot minēto, atbildētāja kopējais parāds sastāda Ls 5889,28.

Ņemot vērā minēto un vadoties no Civilprocesa likuma 1., 34., 41.panta pirmās daļas, 127.panta, 195.panta un Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1765., 2212. un 2223.pantiem, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam pamatparādu Ls 2752, apmērā un līgumsodu par laika periodu no 2011.gada 1.augusta līdz 2012.gada 15.martam Ls 3137,28 apmērā; piedzīt visus tiesāšanās izdevumus; atzīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 10,5% gadā no pamatparāda summas.

Atbildētājs paskaidrojumus nav sniedzis.

Atbildētājam par lietas izskatīšanas vietu un laiku paziņots likumā noteiktā kārtībā, 2012.gada 28.augustā nosūtot pavēsti uz juridisko adresi.

Tiesas sēdē prasītāja nav ieradusies.

Civilprocesa likuma 56.panta sestā daļa noteic, ka tiesas dokumentus juridiskajai personai piegādā pēc tās juridiskās adreses.

Tiesas sēdē atbildētājs nav ieradies, nav informējis tiesu par neierašanās iemesliem, nav lūdzis atlikt lietas izskatīšanu vai izskatīt lietu atbildētāja prombūtnē.

Tiesa uzskata par iespējamu izskatīt lietu atbildētāja prombūtnē, jo par lietas izskatīšanas laiku un vietu atbildētājai ir paziņots Civilprocesa likuma 56.panta noteiktā kārtībā 2012.gada 28.augustā, nosūtot tiesas pavēsti saskaņā ar atbildētāja juridisko adresi- /adrese/

Tiesa atzīst, ka ir uzskatāms, ka par tiesas sēdi atbildētājam ir paziņots atbilstoši Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajam.

Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu, ja uz tiesas sēdi nav ieradies, kāds no lietas dalībniekiem, tiesa uzsāk lietas izskatīšanu, ja vien saskaņā ar šā likuma 209. vai 210. pantu nav pamats to atlikt.

Ņemot vērā, pusēm par tiesas sēdi paziņots likumā noteiktajā kārtībā, tiesa atzīst par iespējamu skatīt lietu bez pušu klātbūtnes.

Civilprocesa likuma 208.^{1}pants nosaka, ka aizmugurisks spriedums ir spriedums, ko pirmās instances tiesa taisa lietā, kurā atbildētājs nav sniedzis paskaidrojumus par prasību un nav ieradies pēc tiesas aicinājuma, nepaziņojot neierašanās iemeslu.

2012.gada 30.martā atbildētājam ir nosūtīts prasības pieteikums un pavēste uz tā juridisko adresi. Atbildētājs uz tiesas sēdi nav ieradies un paskaidrojumus nav sniedzis.

Tiesa atzīst, ka ir iestājies Civilprocesa likuma 208.^{1}pantā noteiktais gadījums, kad ir taisāms aizmuguriskais spriedums, jo nav saskatāmi Civilprocesa likuma 208.^{1} panta otrajā daļā noteiktie ierobežojumi aizmuguriska sprieduma taisīšanai.

Tiesa, iepazinusies ar prasības pieteikumu un lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem un izvērtējusi tos kopumā, atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa paredz, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Savukārt Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa paredz, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja pamatparādu Ls 2752,00 jeb 3915,74 *euro* apmērā.

Lietā nav strīds, ka 2011.gada 5.jūlijā noslēgts starp prasītāju kā izpildītāju un atbildētāju kā pasūtītāju Uzņēmuma līgums Nr.1.11.1/11-00328, saskaņā ar kuru prasītājs kā izpildītājs apņemas veikt darbus – asfaltbetona seguma atjaunošanas darbus objektā "/adrese/", bet atbildētājs apņemas pieņemt darbus no prasītāja un veikt apmaksu saskaņā ar līguma noteikumiem savlaicīgi veikt līgumā paredzētos maksājumus. Tādējādi abas puses uzņēmās saistības viena pret otru. Atbildētājs līgumu nav apstrīdējis.

No lietas materiāliem redzams, ka 2011.gada 14.jūlijā puses parakstījušas aktu par izpildītājiem darbiem, un pasūtītājs pieņēmis darbus 2011.gada 15.jūlijā. (lietas lapa 17)

Aktu objekts /adrese/, parakstījušas abas puses, gan prasītājs, gan atbildētājs.

Atbilstoši minētājam aktam, saskaņā ar kuriem atbildētājs akceptējis prasītāja veiktos darbus, prasītājs piestādījis atbildētājam 2011.gada 15.jūlija rēķinu Nr.032/07 summas Ls 13751,99 apmaksai.

Līguma 2.4.punkts noteic, ka galīgo norēķinu par faktiski izpildītajiem darbiem pēc uzmērīšanas dabā pasūtītājs apņemas veikt 15 dienu laikā laikā pēc akta par izpildītajiem darbiem abpusējas parakstīšanas un rēķina izrakstīšanas, pasūtītājam pārskaitot uz izpildītāja bankas norēķinu kontu maksājuma summu par izpildītajiem darbiem.

Atbildētājs veicis daļēju samaksu, tādējādi neatmaksātā pamatparāda daļa sastāda Ls 2752,00 apmērā, ar samaksas termiņu 2011.gada 30.jūlijs.

Atbildētājs neapstrīd minētos faktus, ka darbi ir izpildīti un pamatparāds sastāda Ls 2752,00.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 2212. panta pirmo daļu ar uzņēmuma līgumu viena puse uzņemas izpildīt otrai par zināmu atlīdzību ar saviem darba rīkiem un ierīcēm kādu pasūtījumu, izgatavot kādu lietu vai izvest galā kādu pasākumu.

Saskaņā ar Civillikuma 2223. panta pirmo daļu, tiklīdz pasūtījums izpildīts un atzīts par labu, pasūtītājam jāsamaksā uzņēmējam norunātā maksa. Kur zināmiem darbiem pastāv normētas cenas, tur maksa noteicama pēc tām.

Tiesa secina, ka, parakstot pieņemšanas nodošanas aktu, puses darbu atzinušas par labu un atbilstošu atbildētāja izvirzītajām prasībām. Tādējādi atbildētājam izriet pienākums maksāt prasītājam nolīgto maksu par izpildītajiem darbiem.

Civillikuma 1838.pantā noteikts, ka samaksas izdarīšana jāpierāda tam, kas to apgalvo.

Atbildētājs izsniegtos rēķinus un pavadzīmes nav tiesā apstrīdējis, pretprasību, lai apstrīdētu līgumu vai pieņemšanas nodošanas aktus, rēķinus vai pavadzīmes, nav cēlis, pierādījumus par to, ka samaksa par sniegtajiem pakalpojumiem un preci būtu veikta pilnā apmērā, nav iesniegta.

Pie minētajiem apstākļiem tiesa atzīst, ka prasība par parāda piedziņu, ko lūdz prasītājs Ls 2752,00 3915,74 *euro* apmērā, ir apmierināma.

Prasītājs lūdz piedzīt līgumsodu Ls 3137,28 apmērā. Līgumsods aprēķināts par laika periodu no 2011.gada 1.augusta līdz 2012.gada 15.martam.

Saskaņā ar Civillikuma 1716. pants noteic, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi.

Civillikuma 1717. pants noteic, ka līgumsodu var pievienot katram līgumam, un to var noteikt nevien naudā, bet arī citās vērtībās.

Civillikuma 1720.panta 1.punkts noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājam saskaņā ar atbilstošajām Civillikuma normām un līgumā pielīgto, ir tiesības prasīt līgumsoda piedziņu no atbildētāja, taču tiesas ieskatā līgumsods prasītāja pieprasītajā apjomā ir atzīstams par pārmērīgu un samazināms līdz saprātīgam apmēram.

Prasītāja tiesības prasīt līgumsodu pamato Civillikuma 1716.pants, kas paredz, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi un Civillikuma 1720.panta 2.punkts, kas noteic, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Līguma 5.1.punkts noteic, ja pasūtītājs nepārskaita uz izpildītāja bankas norēķinu kontu samaksu par darbiem līguma 2.2., 2.3. un 2.4.punktos paredzētajos termiņos, izpildītājs ir tiesīgs pieprasīt un pasūtītājs maksā izpildītājam līgumsodu 0,5% apmērā no nenomaksātās summas par katru kavējuma dienu.

Kā tas tika norādīts Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā SKC-212 - līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija. Gadījumos, kad no lietas apstākļiem secināms, ka līgumsods pēc tā apmēra, salīdzinot ar iespējamiem pārkāpuma izraisītajiem zaudējumiem, veic galvenokārt sodīšanas funkciju, tā piemērošana vērtējama atbilstoši vispārējiem sodīšanas rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanas principiem, tostarp soda samērīguma un taisnīguma principiem.

Civillikuma 1724.[1] pants noteic, ka līgumsoda cietējs var lūgt samazināt pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus. Ja līdzēji vienojušies, ka līgumsoda samaksa atsvabina šā soda cietēju no procentiem vai augļiem, kas no viņa pienākas, kā arī zaudējumu atlīdzības, tad samazinātā līgumsoda apmērs nedrīkst būt mazāks par otram līdzējam nodarītajiem zaudējumiem.

Lai arī atbildētājs nav lūdzis samazināt pieprasīto līgumsodu atbilstoši Civillikuma 1724.[1]pantā noteiktajam, minētais jautājums ir izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem, kā tas atzīts ar iepriekš minēto 2008.gada 14.maija spriedumu lietā SKC – 212.

Tiesa konstatē, ka ar līgumu pielīgtais līgumsoda apmērs nodrošina prasītāja tiesības aprēķināt un pieprasīt līgumsodu 0,5% dienā un pie šādiem nosacījumiem līgumsods par 200 kavētām dienām jau sasniedz pamatsummas apmēru. Papildus tiesa konstatē, ka pieprasītais līgumsods pārsniedz pamatparāda apmēru. Tāpat tiesa secina, ka kapitāls līdz lietas izskatīšanas brīdim atrodas atbildētāja lietošanā.

Tiesas ieskatā līgumsodam pieprasītajā apjomā ir izteikti sodošs raksturs un par līgumsoda nesamērīgumu liecina apstāklis, ka prasītājs, izmantojot savas tiesības pieprasīt līgumsoda samaksu par kavētiem maksājumiem, pieprasa to apjomā, kas ir lielāks par pašu parāda pamatsummu, turklāt, kas sasniedz pamatsummas apmēru 200 dienās un tiek pieprasīts par laika periodu līdz 2012.gada 15.martam, kaut gan kavējums iestājies 2011.gada 30.jūlijā. Tiesas ieskatā, šāda līgumsoda summa ir uzskatāma par neproporcionāli lielu, atzīstama par nesamērīgu, un ir samazināma līdz saprātīgam apmēram.

Izlemjot jautājumu par līgumsoda apmēra noteikšanu, tiesa ņem vērā, ka Civillikuma 1724.[1]pantā ir īpaši uzsvērta līgumsoda salīdzināšana ar radīto kaitējumu un citām saistības neizpildes sekām un secina, ka prasītājas nav norādījis uz tāda kaitējuma esamību, kas pamatotu līgumsoda pieprasīšanu divkārtējā apjomā. Tādējādi tiesa, ievērojot konstatētos apstākļus, tostarp atbildētāja attieksmi pret saistībām, izvērtējot tos kopsakarā ar kreditora likumīgajām interesēm un līgumsoda institūta mērķi, uzskata par nepieciešamu samazināt pieprasītā līgumsoda apjomu nosakot to pamatparāda apmērā attiecībā pret parāda pamatsummu, proti, Ls 2752,00 apmērā.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka prasība daļā par līgumsodu ir apmierināma daļēji, un no atbildētāja prasītāja labā ir piedzenams pamatparāds Ls 2752,00 jeb 3915,74 *euro* un līgumsods Ls 2752,00 jeb 3915,74 *euro* apmērā. Pārējā daļā prasība par līgumsoda piedziņu Ls 385,28 jeb 548,20 *euro* apmērā ir noraidāma.

Prasītājs lūdz noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 10,5% gadā no pamatparāda summas.

Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot arī to apmēru. Savukārt Civillikuma 1756.pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu un nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti. Likumisko procentu apmērs par tāda naudas parāda samaksas nokavējumu, kas kā atlīdzība nolīgta līgumā par preces piegādi, par pirkumu vai pakalpojuma sniegšanu, ir astoņi procentpunkti virs procentu pamatlikmes (1765.p.3.d.) gadā, bet līguma attiecībās, kurās piedalās patērētājs, — seši procenti no simta gadā.

Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu un apmierināmu prasītāja pieteikto lūgumu un prasītājam nosakāmas tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus, kas, saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu ir nosakāmi 10,5 procenti gadā no nesamaksātās

parāda summas.

Civilprocesa likuma 41.panta pirmā daļa nosaka, ka pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summa piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam- proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

Tādējādi no atbildētāja prasītājas labā piedzenama valsts nodeva Ls 264,23 jeb 375,97 *euro* apmērā, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30 jeb 4,70 *euro* apmērā.

Euro ieviešanas kārtības likuma 4.panta otrā daļa noteic: sākot ar *euro* ieviešanas dienu, latos izteiktu iesākto, bet nepabeigto (neizpildīto) tiesisko instrumentu kopsummu konvertē *euro*, ievērojot Padomes noteikto maiņas kursu un šā likuma 6.pantā noteiktos noapaļošanas principus.

Pamatojoties uz minēto likuma normu, no Atbildētāja piedzenamās summas konvertējamas *euro*.

Civilprocesa likuma 204.^{1}pants nosaka, ka,taisot spriedumu par naudas summas un tiesas izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 190., 193., un 204.^{1} pantu,

nosprieda:

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no SIA “Parakalo”, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, par labu akciju sabiedrībai „Ceļu pārvalde”, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, pamatparādu 3915,74 *euro* jebLs 2752,00 apmērā, līgumsodu 3915,74 *euro* jebLs 2752,00 apmērā, valsts nodevu 375,97 *euro* jeb Ls 264,23 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,70 *euro* jeb Ls 3,30.

Pārējā daļā prasība par līgumsoda piedziņu 548,20 *euro* jeb Ls 385,28 apmērā noraidīt.

Sprieduma labprātīgai izpildei noteikt termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās. Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu piedziņu valsts labā, maksājumu apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas rajona tiesā.

Prasītājs spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā 20 dienu laikā, sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Atbildētājs 20 dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas ir tiesīgs iesniegt tiesai, kura taisījusi aizmugurisku spriedumu, pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese I.Bāliņa